

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้านตามแนวทางการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกลุ่มสตรีแม่บ้าน และผู้นำชุมชน หมู่ที่ 3 บ้านโนนเมือง ตำบลแพ่ง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม กรอบเนื้อหา ในการวิจัยยึดตามแนวทางการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ใช้เนื้อหาตามพระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มาตรา 9 (1) (2) (3) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการในช่วงเดือน พฤศจิกายน 2552- พฤษภาคม 2553 สถานที่วิจัย คือ บ้านโนนเมือง ตำบลแพ่ง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของกลุ่มสตรีแม่บ้าน บ้านโนนเมือง หมู่ที่ 3 ตำบลแพ่ง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

1. สภาพปัจจุบัน
2. สภาพปัญหา
3. สภาพความต้องการ

ตอนที่ 2 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้านตามแนวทางการศึกษาตามอัธยาศัย

ตอนที่ 3 ผลการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มสตรีแม่บ้าน หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้าน ตามแนวทางการศึกษาตามอัธยาศัย ในเรื่อง

1. ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ
2. ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง
3. ความคาดหวังในผลลัพธ์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ
4. การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม
5. พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ

**ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของกลุ่มสตรีแม่บ้าน
บ้านโนนเมือง หมู่ที่ 3 ตำบลแพ่ง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม**

ในระยะแรกของการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาชุมชนบ้านโนนเมือง หมู่ที่ 3 เพื่อให้ทราบถึง
สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ (Problem & Need) ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน

บ้านโนนเมือง หมู่ที่ 3 ตำบลแพ่ง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สภาพ
ที่ตั้งของหมู่บ้านเป็นที่ราบมีนาและบ้านโนนเมือง หมู่ที่ 15 ล้อมรอบ ลักษณะการตั้งบ้านเรือนจะ
ไม่เป็นระเบียบสามารถติดต่อกันได้ทั้งหมู่บ้าน และมีศาลาแดงและสระน้ำสาธารณะที่เป็นแหล่ง
เรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพเพราะเป็นที่ออกกำลังกายของคนในหมู่บ้าน

บ้านโนนเมืองเป็นหมู่บ้านชนบทที่อยู่ห่างจากตัวเมืองมหาสารคามเป็นระยะทาง
44 กิโลเมตร ห่างจากตัวอำเภอโกสุมพิสัย เป็นระยะทาง 14 กิโลเมตร บ้านโนนเมืองส่วนมาก
ประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก และว่างจากการทำนาก็จะไปทำงานรับจ้างก่อสร้างในตัวเมืองจังหวัด
ขอนแก่นการอยู่อาศัยเป็นการอยู่รวมกันอยู่อย่างพี่น้อง

2. สภาพปัญหา

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาโดยใช้แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม
เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการส่งเสริมสุขภาพของกลุ่มสตรีแม่บ้าน บ้านโนนเมือง
สรุปได้ว่ากลุ่มสตรีแม่บ้านมีปัญหาด้านการส่งเสริมสุขภาพและขาดความรู้เรื่องสุขภาพ เนื่องจาก
ต้องใช้เวลาว่างไปกับการทำกิจกรรมอย่างอื่น เช่น รับจ้างทำงานพิเศษ ทอเสื่อ

3. สภาพความต้องการ

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพความต้องการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อ
ส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้าน โดยใช้แบบสัมภาษณ์และการสนทนาเป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล โดยมีผู้นำชุมชนและสตรีแม่บ้านเป็นผู้ให้ข้อมูล สรุปได้ว่า กลุ่มสตรีแม่บ้านมี
ความต้องการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ โดยจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ
บริบทของหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้านตาม แนวทางการศึกษาตามอรรถศาสตร์

จากพระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ซึ่ง
การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยต้องอาศัยหลายภาคส่วนจึงจะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย
ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สามารถทำให้ทราบถึงกระบวนการใน
การศึกษา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้าน ตามแนวทาง
การศึกษาตามอัธยาศัย รวมไปถึงการสนทนากลุ่มซึ่งประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม อันประกอบด้วย
1) กลุ่มสตรีแม่บ้าน 2) ผู้นำชุมชน ผู้วิจัยได้ศึกษาการดำเนินการโดยใช้เครื่องมือในการศึกษา ได้แก่
การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสังเกตพฤติกรรมแบบมีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม โดยมี
ข้อคำถามในการสนทนากลุ่ม คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ ควรมีลักษณะ
อย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์และเหมาะสมกับกลุ่มสตรีแม่บ้าน ผลการวิจัยพบว่ามี 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา

การดำเนินงาน เริ่มต้นกระบวนการโดยผู้วิจัยเข้าไปพบปะพูดคุยกับผู้นำชุมชนและ
กลุ่มสตรีแม่บ้านถึงวัตถุประสงค์ในสำรวจสภาพปัญหาของกลุ่มสตรีแม่บ้านและทำการสัมภาษณ์
กลุ่มสตรีแม่บ้านถึงเรื่องสภาพปัญหาการส่งเสริมสุขภาพ จนเข้าใจสภาพปัญหาที่แท้จริง

ผลการศึกษา พบว่า สภาพปัญหา ของกลุ่มสตรีแม่บ้าน คือ ปัญหาเรื่องการส่งเสริม
สุขภาพ

2. ขั้นที่ 2 การระดมสมอง

การดำเนินงาน เมื่อได้ศึกษาถึงสภาพปัญหาแล้ว ผู้นำชุมชน กลุ่มสตรีแม่บ้านและ
ผู้วิจัยจึงช่วยกันรวบรวมข้อมูลที่ได้ และจากนั้นได้พูดคุยกันถึงปัญหาที่พบจากการสำรวจ ผู้นำ
ชุมชน กลุ่มสตรีแม่บ้านและผู้วิจัยช่วยกันคิด หาวิธีการ รูปแบบแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อใช้
ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้าน ตามแนวทางการศึกษาตามอัธยาศัย

ผลการศึกษา ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มสตรีแม่บ้านและ ได้มองเห็นแนวทางที่จะนำมาใช้
ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้าน ตามแนวทางการศึกษาตามอัธยาศัย
มีทั้งหมด 4 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ 2) กิจกรรมสุขอนามัยส่วนบุคคล
3) กิจกรรมการดูแลสุขภาพจิต และ 4) กิจกรรมการดูแลสุขภาพทั่วไป

3. ขั้นที่ 3 การวางแผน

การดำเนินงาน เมื่อได้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มสตรีแม่บ้านแล้ว ผู้นำชุมชน กลุ่มสตรีแม่บ้านและผู้วิจัยได้ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นองค์รวม ช่วยกันคิดและวางแผนขั้นตอนในการจัดรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มสตรีแม่บ้านและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกลุ่มสตรีแม่บ้านอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน

ผลการศึกษา ได้ขั้นตอนในการจัดรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มสตรีแม่บ้านและได้กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับกลุ่มสตรีแม่บ้าน โดยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ได้กำหนดขึ้นมีทั้งหมด 4 กิจกรรม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การดำเนินการจัดกิจกรรม

ครั้งที่	กิจกรรม	สาระสำคัญ	สถานที่
1	การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	การขยับกายหรือเคลื่อนไหวร่างกาย คือ การเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย แต่การออกกำลังกายคือการเคลื่อนไหวร่างกายที่มีแบบแผนเพื่อมุ่งในการเพิ่มสมรรถภาพทางกายก่อให้เกิดประโยชน์ต่อร่างกายป้องกันโรคที่ป้องกันได้และจะทำให้สดชื่นมีชีวิตชีวา	บ้าน โนนเมือง หมู่ที่ 3 ตำบลแพง อำเภอ โกลสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
2	สุขอนามัยส่วนบุคคล	อวัยวะร่างกายของคนเราแต่ละอย่าง มีประโยชน์ต่อเรา ช่วยให้เราสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ เช่น ตาช่วยให้มองเห็น หูช่วยให้เราได้ยินเสียงต่าง ๆ จมูกช่วยให้ได้กลิ่น มือช่วยในการหยิบถือสิ่งของ ฯลฯ คนเรามีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข เพราะอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายที่แข็งแรง สมบูรณ์พร้อมที่จะทำงานให้เราได้เสมอ อวัยวะต่าง ๆ ของคนเรานั้น ตั้งแต่เส้นผมบนหนังศีรษะจนถึงปลายเท้า ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อยู่เสมอ ด้วยการทำความสะอาด และป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้นกับอวัยวะส่วนนั้น คนที่ร่างกายสะอาดจะเป็นคนน่ามอง ใครพบเห็นก็อยากจะพูดคุยด้วยและที่สำคัญ ร่างกายสะอาดย่อมไม่เป็นที่อยู่ของเชื้อโรคต่าง ๆ	บ้าน โนนเมือง หมู่ที่ 3 ตำบลแพง อำเภอ โกลสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ครั้งที่	กิจกรรม	สาระสำคัญ	สถานที่
3	การดูแล สุขภาพจิต	การเปลี่ยนแปลงของกลุ่มสตรีแม่บ้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิด ความเครียด ส่งผลต่อปัญหาสุขภาพจิตในกลุ่มสตรี แม่บ้านกลุ่มสตรีแม่บ้านจึงควรเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติวิธี ผ่อนคลายความเครียดเป็นประจำ จะช่วยให้สตรี แม่บ้านมีสุขภาพจิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข	บ้าน โนนเมือง หมู่ที่ 3 ตำบลแพง อำเภอ โกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
4	การดูแลสุขภาพ ทั่วไป	ความเป็นสตรีแม่บ้านเป็นสภาวะการมีงานหนักที่ต้อง รับผิดชอบสูงขึ้น ซึ่งอาจจะมีอาการอ่อนแอของร่างกาย จิตใจ ตลอดจนมีความเจ็บป่วยหรือความพิการร่วมด้วย ดังนั้นการดูแลสุขภาพเพื่อให้สมบูรณ์อย่างมี ประสิทธิภาพนั้น จึงเป็น สิ่งจำเป็นมากสำหรับสตรี แม่บ้าน	บ้าน โนนเมือง หมู่ที่ 3 ตำบลแพง อำเภอ โกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

4. ขั้นที่ 4 การดำเนินการ

การดำเนินงาน เริ่มด้วยผู้วิจัยเข้าไปสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มสตรีแม่บ้านและทำการ
สัมภาษณ์กลุ่มสตรีแม่บ้านที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เมื่อสังเกตพฤติกรรมและทำการ
สัมภาษณ์กลุ่มสตรีแม่บ้านก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ผู้นำชุมชนและผู้วิจัยได้ช่วยกันจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่ได้วางแผนไว้อย่างเป็นระบบตามรูปแบบการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้านตามแนวทางการศึกษาตามอักษาศัยทั้งร่วมกันสังเกต
พฤติกรรมของกลุ่มสตรีแม่บ้านและผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กลุ่มสตรีแม่บ้านหลังการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้รวมถึงติดตามผลการดำเนินงานด้วย

ผลการศึกษา ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้านตาม
แนวทางการศึกษาตามอักษาศัยและ ได้สังเกตพฤติกรรมรวมทั้ง ได้สัมภาษณ์กลุ่มสตรีแม่บ้านก่อน
และหลังการจัดกิจกรรม

การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สำหรับกลุ่มสตรีแม่บ้าน

กิจกรรมที่ 1 การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้กลุ่มสตรีแม่บ้านมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการเคลื่อนไหว ออกแรง/ออกกำลังกายให้เหมาะสมกับกลุ่มวัย
2. เพื่อให้กลุ่มสตรีแม่บ้านปฏิบัติและประยุกต์ความรู้ไปใช้อย่างเหมาะสมกับวิถีชีวิต

สาระสำคัญ

การขยับกายหรือเคลื่อนไหวร่างกาย คือ การเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย แต่การออกกำลังกายคือการเคลื่อนไหวร่างกายที่มีแบบแผนเพื่อมุ่งในการเพิ่มสมรรถภาพทางกายก่อให้เกิดประโยชน์ต่อร่างกาย ป้องกันโรคที่ป้องกันได้และจะทำให้สดชื่น มีชีวิตชีวา

กิจกรรมการเรียนรู้

1. นำเข้าสู่กิจกรรม โดย เปิดเพลงร่าวก ให้กลุ่มสตรีแม่บ้านลุกขึ้นมารำ และถามถึงความรู้สึกว่ามี ความสนุกสนาน กระฉับกระเฉง สดชื่น รู้สึกผ่อนคลายหรือไม่อย่างไร และซักถามว่า หากเราเมื่อยล้าจากการทำงานหรือนั่งนาน จะมีวิธีการอย่างไร พร้อมด้วยปฏิบัติใช้เวลา 15 นาที
2. วิทยากรสรุปจากคำตอบและการปฏิบัติของกลุ่มสตรีแม่บ้าน และบรรยายเน้นในเรื่อง การเคลื่อนไหวร่างกาย/ ออกกำลังกายที่เหมาะสมพร้อมด้วยฝึกปฏิบัติ 20 นาที
3. แบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มหาแนวทางการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ใช้เวลา 10 นาที ส่งตัวแทนกลุ่มมานำเสนอ ให้กลุ่มละ 5 นาที
 - 3.1 หารูปแบบการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัยกลุ่มสตรีแม่บ้าน
 - 3.2 ข้อควรระวังในการออกกำลังกายในกลุ่มสตรีแม่บ้าน
 - 3.3 ประโยชน์ของการออกกำลังกายในกลุ่มสตรีแม่บ้าน
 - 3.4 ข้อควรปฏิบัติในการออกกำลังกายในกลุ่มสตรีแม่บ้าน
4. วิทยากรสรุป และเพิ่มเติมส่วนที่ขาดและเปิด โอกาสให้ซักถาม 10 นาที

กิจกรรมที่ 2 สุขอนามัยส่วนบุคคล

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้กลุ่มสตรีแม่บ้านสามารถดูแลรักษาร่างกายให้สะอาดอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง
2. เพื่อให้กลุ่มสตรีแม่บ้านสามารถรักษาฟันให้แข็งแรง และแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง
3. เพื่อให้กลุ่มสตรีแม่บ้านสามารถล้างมือให้สะอาดก่อนกินอาหารและหลังจับถ่าย
4. เพื่อให้กลุ่มสตรีแม่บ้านสามารถมีจิตสำนึกที่ดี ในการปฏิบัติตามสุขบัญญัติในด้านอนามัยส่วนบุคคล

สาระสำคัญ

อวัยวะร่างกายของคนเราแต่ละอย่าง มีประโยชน์ต่อเรา ช่วยให้เราสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ เช่น ตาช่วยให้เรามองเห็น หูช่วยให้เราได้ยินเสียงต่าง ๆ จมูกช่วยให้ได้กลิ่น มือช่วยในการหยิบถือสิ่งของ ฯลฯ คนเราที่มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข เพราะอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายที่แข็งแรง สมบูรณ์พร้อมที่จะทำงานให้เราได้เสมอ อวัยวะต่าง ๆ ของคนเรานั้น ตั้งแต่เส้นผมบนหนังศีรษะจนถึงปลายเท้า ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อยู่เสมอ ด้วยการทำความสะอาด และป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้นกับอวัยวะส่วนนั้น คนที่ร่างกายสะอาดจะเป็นคนน่ามอง ใครพบเห็นก็อยากจะพูดคุยด้วยและที่สำคัญร่างกายสะอาดย่อมไม่เป็นที่อยู่ของเชื้อโรคต่างๆ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. นำเข้าสู่บทเรียนโดยวิทยากรให้ดูภาพ ซึ่งเป็นภาพแก้วบรรจุก้อนหินลักษณะกลมใหญ่ 3 ลูก เต็มก่อนกรวดลงไป ให้เต็มแก้ว เสร็จแล้วเทน้ำหวานลงไป ถ้ามกลุ่มสตรีแม่บ้าน ถ้าเททรายลงไปก่อน เทก้อนกรวดลงไป สามารถใส่น้ำกลมใหญ่ได้หมดทั้ง 3 ลูก หรือไม่
 2. วิทยากรสรุปจากคำตอบของผู้เรียน และบรรยายเพิ่มเติมพร้อมกับชี้ให้เห็นว่า ควรจะให้ความสำคัญกับร่างกายของเราก่อน ซึ่งเปรียบเสมือนก้อนหินใหญ่ ส่วนก้อนเล็ก ๆ จะเปรียบเสมือนสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญรองลงมา
 3. วิทยากรนำให้กลุ่มสตรีแม่บ้านได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เรื่องแข่งขันการแต่งตัวด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์ให้ได้จำนวนมากขึ้น
 4. แบ่งกลุ่มให้กลุ่มสตรีแม่บ้านช่วยกันคิด จะดูแลอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายอย่างไร โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ให้ส่งตัวแทนกลุ่มมาพูดให้กลุ่มอื่นฟังหน้าห้อง
- กลุ่มที่ 1 เรื่องศีรษะ ผิวหนัง

กลุ่มที่ 2 เรื่องตา หู

กลุ่มที่ 3 เรื่องจมูก ปาก ฟัน

กลุ่มที่ 4 เรื่องมือ เท้า และการขับถ่ายอุจจาระ

5. วิทยาการสรุปเพิ่มเติมส่วนที่ขาด

กิจกรรมที่ 3 การดูแลสุขภาพจิต

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้กลุ่มสตรีแม่บ้านมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตนเมื่อมีปัญหาสุขภาพจิต
2. เพื่อให้กลุ่มสตรีแม่บ้านสามารถฝึกปฏิบัติตนเพื่อผ่อนคลายความเครียด และนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

สาระสำคัญ

การเปลี่ยนแปลงของกลุ่มสตรีแม่บ้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความเครียด ส่งผลต่อปัญหาสุขภาพจิตในกลุ่มสตรีแม่บ้านกลุ่มสตรีแม่บ้านจึงควรเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติวิธีผ่อนคลายความเครียดเป็นประจำ จะช่วยให้สตรีแม่บ้านมีสุขภาพจิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

กิจกรรมเรียนรู้

1. นำเข้าสู่บทเรียน โดย วิทยาการให้ดูภาพผู้นำของประเทศ บุคคลที่ประสบความสำเร็จในด้านธุรกิจ คารา นักร้อง ตามกลุ่มสตรีแม่บ้านว่า บุคคลเหล่านี้มีความเครียดหรือไม่ (สุ่มถาม 2-3 คน) และให้ดูภาพกลุ่มสตรีแม่บ้านเปรียบเทียบกัน
2. วิทยาการสรุปจากคำตอบของผู้เรียน บรรยายเพิ่มเติมพร้อมชี้ให้เห็นสาเหตุของความเครียด อาการของความเครียด การจัดการกับความเครียด
3. วิทยาการนำไปฝึกปฏิบัติวิธีผ่อนคลายความเครียด ดังนี้
 - 3.1 ฝึกการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ โดยใช้เทปเพลงประกอบคำบรรยายให้ผู้เรียนฝึกตาม
 - 3.2 ฝึกหายใจ
 - 3.3 วิทยากรนำออกกำลังกายโดยใช้เทปเพลงประกอบการเดินแอโรบิค
 - 3.4 ฝึกการบริหารร่างกายและจิตใจแบบซิกง
 - 3.5 ฝึกการนวดคลายเครียด
4. วิทยาการถามถึงความรู้สึกหลังการฝึกปฏิบัติ วิทยาการสรุปวิธีการปฏิบัติตนเพื่อดูแลสุขภาพจิตของกลุ่มสตรีแม่บ้านและเปิดโอกาสให้อภิปรายซักถาม

กิจกรรมที่ 4 การดูแลสุขภาพทั่วไป

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้กลุ่มสตรีแม่บ้านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของตนเอง
2. เพื่อให้กลุ่มสตรีแม่บ้านสามารถดูแลรักษาสุขภาพของตนเองได้อย่างเหมาะสม

สาระสำคัญ

ความเป็นสตรีแม่บ้านเป็นสภาวะการมีงานหนักที่ต้องรับผิดชอบสูงขึ้น ซึ่งอาจจะมี ความอ่อนแอของร่างกาย จิตใจ ตลอดจนมีความเจ็บป่วยหรือความพิการร่วมด้วย ดังนั้น การดูแล สุขภาพเพื่อให้สมบูรณ์อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จึงเป็น สิ่งจำเป็นมากสำหรับสตรีแม่บ้าน

กิจกรรมเรียนรู้

1. นำเข้าสู่บทเรียน โดยให้ผู้เข้าอบรมลุกขึ้นมารำวง พร้อมกับร้องเพลง สมเพลมพัต พัตให้คนทำตามคำสั่งที่บอก.....สุดท้ายพัตให้คน 10 คนจับมือเป็นวงกลม จะได้ผู้เรียน 4 กลุ่ม
2. แบ่งผู้เรียนเป็น 4 กลุ่ม และส่งตัวแทนมานำเสนอหน้าห้อง ดังนี้
 - กลุ่มที่ 1 การเปลี่ยนแปลงของสตรีแม่บ้าน ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม
 - กลุ่มที่ 2 ปัญหาและความต้องการของสตรีแม่บ้าน
 - กลุ่มที่ 3 อาการที่ควร ไปพบแพทย์ทันที
 - กลุ่มที่ 4 ข้อควรปฏิบัติในการดูแลสุขภาพสตรีแม่บ้าน
3. วิทยากรสรุป บรรยายเพิ่มเติมส่วนที่ขาด
4. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

5. ขั้นที่ 5 การประเมินผล

การดำเนินงาน เมื่อดำเนินการตามรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม สุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้านตามแนวทางการศึกษาตามอรรถศาสตร์อย่างเป็นระบบ และจัดกิจกรรมการ เรียนรู้สำหรับกลุ่มสตรีแม่บ้านตามขั้นตอนการดำเนินงานแล้ว ผู้นำชุมชน กลุ่มสตรีแม่บ้านและ ผู้วิจัย ร่วมกันประเมินผลการดำเนินงานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับกลุ่มสตรีแม่บ้าน จากนั้นสรุปผลการจัดรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้าน

ผลการศึกษา ได้ผลการดำเนินงานและได้ผลสรุปการจัดรูปแบบการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้านตามแนวทางการศึกษาตามอรรถศาสตร์ รูปแบบกิจกรรมที่ ได้เป็นการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม โดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนและประกอบไปด้วย 4 กิจกรรม

คือ 1) กิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ 2) กิจกรรมสุขอนามัยส่วนบุคคล 3) กิจกรรมการดูแลสุขภาพจิต และ 4) กิจกรรมการดูแลสุขภาพทั่วไป

ตอนที่ 3 ผลการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มสตรีแม่บ้าน หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้าน ตามแนวทางการศึกษาตามอัธยาศัย ในเรื่อง

1. ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ
2. ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง
3. ความคาดหวังในผลลัพธ์ของพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพ
4. การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม
5. พฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพ

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพของกลุ่มสตรีแม่บ้าน ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้าน ตามแนวทางการศึกษาตามอัธยาศัย

ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ	N	\bar{X}	S.D.
ก่อนได้รับการจัดกิจกรรม	40	13.20	1.26
หลังได้รับการจัดกิจกรรม	40	13.93	.27

จากตารางที่ 4 พบว่า ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มสตรีแม่บ้านมีคะแนนเฉลี่ย 13.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.26 พบว่า หลังได้เรียนรู้การจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 13.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .27 สรุปได้ว่า กลุ่มสตรีแม่บ้าน มีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ ดีกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบผลการเปลี่ยนแปลงด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเอง
ความคาดหวังในผลลัพธ์ของพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของกลุ่มสตรีแม่บ้าน
ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้าน
ตามแนวทางการศึกษาตามอัธยาศัย

ความคาดหวัง	N	\bar{X}	S.D.
ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง			
ก่อนได้รับการจัดกิจกรรม	40	38.43	1.26
หลังได้รับการจัดกิจกรรม	40	43.88	.27
ความคาดหวังในผลลัพธ์ของพฤติกรรม			
ก่อนได้รับการจัดกิจกรรม	40	38.90	3.91
หลังได้รับการจัดกิจกรรม	40	47.85	.36

จากตารางที่ 5 พบว่า ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มสตรีแม่บ้านมีคะแนนเฉลี่ยของความคาดหวังในความสามารถของตนเอง 38.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.10 และ หลังได้เรียนรู้การจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 43.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .46 สรุปได้ว่า กลุ่มสตรีแม่บ้านมีความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ดีวก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ

ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มสตรีแม่บ้านมีคะแนนเฉลี่ยของความคาดหวังในผลลัพธ์ของพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพ 38.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.91 และ หลังได้เรียนรู้การจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 47.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .36 สรุปได้ว่า กลุ่มสตรีแม่บ้านมีความคาดหวังในผลลัพธ์ของพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพ ดีวก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบผลการเปลี่ยนแปลงด้านการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มสตรีแม่บ้าน ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้าน ตามแนวทางการศึกษาตามอัธยาศัย

การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม	N	\bar{X}	S.D.
ก่อนได้รับการจัดกิจกรรม	40	25.28	3.86
หลังได้รับการจัดกิจกรรม	40	27.38	2.51

จากตารางที่ 6 พบว่า ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มสตรีแม่บ้านมีคะแนนเฉลี่ย 25.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.86 และหลังได้เรียนรู้การจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 27.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.51 สรุปได้ว่า หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสตรีแม่บ้านมีการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม ดีกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบผลการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวม ได้แก่ การออกกำลังกาย สุขอนามัยส่วนบุคคล การดูแลสุขภาพจิต และการดูแลสุขภาพทั่วไปของกลุ่มสตรีแม่บ้าน ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้าน ตามแนวทางการศึกษาตามอรรถยาชัย

การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม	N	\bar{X}	S.D.
ก่อนได้รับการจัดกิจกรรม	40	54.00	5.44
หลังได้รับการจัดกิจกรรม	40	62.93	1.40

จากตารางที่ 7 พบว่า ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มสตรีแม่บ้านมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม 54.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.44 และ หลังได้เรียนรู้การจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 62.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.40 สรุปได้ว่า หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสตรีแม่บ้าน มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวม ดีกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ว่า หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ ของกลุ่มสตรีแม่บ้าน ตามแนวทางการศึกษาตามอรรถยาชัย พบว่า กลุ่มสตรีแม่บ้าน มีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ความคาดหวังในผลลัพธ์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ดีกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ

การสนทนากลุ่ม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนแบบมีส่วนร่วม ทำให้ได้ทราบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้านตามแนวทางการศึกษาตามอรรถยาชัย ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาให้ผู้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ในวงสนทนา ซึ่งเป็นการพูดคุยหรือเป็นการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม ภายใต้

สภาพแวดล้อมที่คุ้นเคย โดยผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 8 คน ประกอบด้วย

1. ตัวแทนกลุ่มสตรีแม่บ้าน คือ

1.1 นางจรจิตร คาวกุลน้อย	อายุ 37 ปี
1.2 นางวันเพ็ญ กล้าหาญ	อายุ 45 ปี
1.3 นางหอมจันทร์ จันทร์บุบผา	อายุ 51 ปี
1.4 นางมะลิวัลย์ ดวงอุทา	อายุ 55 ปี
1.5 นางเอมอร ศรีท้าวปากดี	อายุ 40 ปี

2. ตัวแทนผู้นำชุมชน คือ

2.1 นายเต็ม ครนนาม	ตำแหน่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแพง
2.2 นางเครือวัลย์ อันทะเสีตา	ตำแหน่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแพง
2.3 นายหนู สมชัยมาตย์	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน บ้านโนนเมือง หมู่ที่ 3
- โดยใช้สถานที่บ้าน โนนเมือง ตำบลแพง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ในวันที่ 25 พฤษภาคม 2553 ตั้งแต่เวลา 13.00 น ถึง 15.00 น. ซึ่งสามารถสรุปการสนทนาได้ ดังนี้

“รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพและผลที่ออกมามองเห็นได้ชัดในพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงของกลุ่มสตรีแม่บ้าน สตรีแม่บ้านมีความตั้งใจและสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและยังสามารถนำกิจกรรมไปชวนคนในครอบครัวปฏิบัติได้อีกด้วย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถไปถ่ายทอดต่อ ๆ กันได้ อยากให้มีการจัดกิจกรรมแบบนี้ต่อไปอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์”

(นายเต็ม ครนนาม – อบต.)

“การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้สตรีแม่บ้านสามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และรู้จักแบ่งเวลาให้กับการออกกำลังกายบ้าง ไม่เอาเวลาไปทำงานอย่างอื่น สามารถนำเอาทรัพยากรธรรมชาติหรือทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา”

(นายหนู สมชัยมาตย์- ผู้ใหญ่บ้าน ม.3)

“เป็นกิจกรรมที่ดี สตรีแม่บ้านให้ความสนใจและให้ความร่วมมือดี เห็นควรขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัย ครู-อาจารย์ ช่วยสานต่อกิจกรรมให้ต่อเนื่องและทางเราจะจัดทำโครงการเพื่อของบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรม เพื่อตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การส่งเสริมสุขภาพ ต่อไป”

(นางเครือวัลย์ สีดาบุญมา- อบต.)

“หลังจากที่สตรีแม่บ้านได้เข้าร่วมกิจกรรมแล้วจะมีความแตกต่างที่มองเห็นได้ชัดคือ หลังจากว่างจากการทำงานบ้านในตอนเช้าและตอนเย็นกลุ่มสตรีแม่บ้านก็จะรีบร่วมตัวกันมาออกกำลังกาย และมีการคิดหาวิธีการออกกำลังกายมาแลกเปลี่ยนกัน”

(นางจรจิต ดาวกลน้อย-สตรีแม่บ้าน)

“เมื่อก่อนสตรีแม่บ้านชอบพูดคุยกันเรื่องละครและเรื่องข่าวสารบ้านเมืองกันมาก แต่ตอนนี้กลุ่มสตรีแม่บ้านเจอกันที่ไรถามพูดคุยกันในเรื่องการออกกำลังกายอย่างเดียว พูดถึงเรื่องส่งเสริมสุขภาพและวิธีการแก้ไขและป้องกันสุขภาพ”

(นางเอมอร สีเท้าปากคี-สตรีแม่บ้าน)

“เป็นกิจกรรมที่ดีมากๆ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นความรู้ที่เราน่าจะมีไว้เพราะมีประโยชน์ต่อเราในการดำรงชีวิต เราสามารถรักษาและป้องกันสุขภาพเราได้อย่างถูกต้อง และทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชนด้วย”

(นางหอมจันทร์ จันทร์บุบผา-สตรีแม่บ้าน)

การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความต้องการตามช่วงเวลาที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล โดยจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เป็นไปตามธรรมชาติของผู้เรียน กิจกรรมในการเรียนรู้ควรสามารถนำไปพัฒนาวิถีชีวิตของตนเองได้โดยง่าย หรือเรียกว่าเป็นการเรียนจากวิถีชีวิตจริง โดยผู้จัดมีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งจะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เติมเต็มให้กับคณะทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน ผู้เรียน มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมสบายๆ ที่เกิดจากพื้นฐานในวิถีชีวิตและสามารถนำไปปรับใช้ได้จริง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้าน ตามแนวทางการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการจัดกิจกรรมที่มีการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะดำเนินการ โดยความร่วมมือของผู้นำชุมชน ร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้จัดและเจ้าของสถานที่และวิทยากร ตลอดจนชุมชน ที่มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ทำให้สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ตั้งไว้ในส่วนของกิจกรรมได้ดำเนินตามแผนที่ออกแบบและมีการปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม โดยเน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น การฝึกปฏิบัติ ซึ่งอาจเรียกได้ว่า ทำให้ตัวหนังสือกระดาษออกมาสู่ชีวิตจริง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยนำไปปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของชุมชนตนเอง นอกจากกิจกรรมหลักแล้ว วิทยากรยังมีกิจกรรมสำหรับผู้เรียนได้ผ่อนคลาย เป็นการเปิดสมองเพื่อเตรียมการเรียนรู้ต่อไป

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น ตื่นตาตื่นใจ รู้สึกคุ้มค่า และเป็นสิ่งที่บุคคลสร้างการเรียนรู้ของตนเองขึ้นเอง โดยวิทยากรเป็นผู้คอยกระตุ้น ผู้เรียนมีพฤติกรรมกล้าคิดกล้าแสดงออกในทางที่ดีขึ้น ในการทำกิจกรรมต่างๆ มีการเรียนรู้

ความเป็นผู้นำ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถเป็นทีมได้ดี มีพฤติกรรมการทำงาน สามารถคิดได้ คิดเป็น รู้จักคิดแก้ปัญหาภายใต้วิถีทางที่ถูกต้อง การตรงต่อเวลา เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามที่วิทยากรนัดหมาย และในบางกิจกรรมก็มีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่ต้องนัดหมาย มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน อยากร่วมกิจกรรม มีความร่วมมือในกลุ่มของตนเอง รู้จักวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของทีม ศักยภาพ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตน ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และการแสดงความคิดเห็น มีการโต้ตอบ แสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงานกลุ่ม รับฟังความคิดเห็นของหมู่คณะ

การประเมินผู้เรียน ใช้การประเมินจากสภาพจริง คือการเฝ้าสังเกตการแสดงออกของผู้เรียน ซึ่งได้แสดงออกทั้งทางสีหน้า ท่าทาง แววตา เป็นการประเมินจากสภาพจริง ในสถานการณ์จริง และผ่านการสะท้อนผลหลังการจัดกิจกรรมในแต่ละวันที่ผู้จัดและวิทยากรได้ร่วมปรึกษา ปรับเปลี่ยนกระบวนการเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้สรุปความเห็น จากการได้สนทนากลุ่ม ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีแม่บ้านตามแนวทางการศึกษาตามอรรถศาสตร์ จะมีลักษณะที่เป็นธรรมชาติของแหล่งเรียนรู้ การจัดการจึงเป็นแบบให้คงสภาพแบบธรรมชาติให้มากที่สุด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น ตื่นตาตื่นใจ รู้สึกว่าคุ้มค่า และเป็นสิ่งที่บุคคลสร้างการเรียนรู้ของตนเอง โดยมีวิทยากรเป็นผู้คอยกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมดังกล่าว เพื่อจะไม่ทำให้การศึกษาเป็นสิ่งที่แปลกแยกออกจากชีวิตจริง และเป็นการศึกษาที่จะหยั่งรากลงในภูมิปัญญาของแต่ละคน โดยเริ่มจากวิถีชีวิตประจำวัน เช่น นั่งสนทนากัน ก็ถือเป็นแหล่งการเรียนรู้ได้ จากนั้นจึงค่อยพัฒนาไปสู่การนำสาระในแหล่งการเรียนรู้มาเป็นบทสนทนา และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างไม่เป็นทางการ ส่งผลทำให้การจัดกิจกรรมแหล่งการเรียนรู้มีชีวิตขึ้นได้